

Laiškai LIETUVIAMS

1950 m.

vasario mėn.

1 (34) nr.

MIELAS TAUTIETI

Gal nekartą Tau teko paimti į rankas ir paskaityti paprastą, kuklų mėnesinį leidinį, pavadintą "Misijonieriaus laiškais". Tai buvo T. Bružiko ar kurio nors kito jėzuitų misijonieriaus laišakai, siunčiami iš Vokietijos visiems lietuviams, kurių negalėjo pasiekti gyvas žodis. Iki dabar buvo išleista 33 numeriai. Pasikeitus sąlygoms, jų tolimesnis leidimas iš Vokietijos yra neįmanomas. Tačiau iš visų kampų mus "bombarduoja", kad šį naudingą darbą tęstume. "Vox populi, vox Dei", pamanėme ir pasi ryžome "Misijonieriaus laišku" nenumarinti.

Ne visi šių laiškų rašytojai žada būti misijonieriai, todėl savintis "Misijonieriaus laišku" vardo nepritiktų. Antra vertus, yra naudingiau žinoti, kam laiškas siunčiamas, negu kieno rašomas. Dėl to ir nutarėme juos pavadinti "Laiškais lietuviams". Vadinasi, jie yra skiriami kiekvienam lietuviui, nesvarbu kurioj pasaulio šaly jis begyventų.

Kas juos rašys, patys matysite, nes po laiškų paprastai pasirašoma. "Laiškus lietuviams" leis Čikagos Tėvai Jėzuitai, bet jie nemano tik sau monopolizuoti jų rašymo, todėl kviečiame bendradarbiauti visus: kunigus, rašytojus, visuomenininkus, poetus. Šių laiškų tikslas — užmegsti ryšius su visame pasaulyje išblaškytais lietuviais, padėti jiems geriau orientuotis naujose aplinkybėse ir lengviau išrišti įvairias religines-dorines problemas.

"Laiškai lietuviams" stengsis būti tokie, kokių jūs norite, todėl laukiame pageidavimų. Laiškai yra rašomi ne tik tam, kad kiti skaitytų, bet laukiama į juos ir atsakymo. Tad, gavęs šiuos laiškus, brangus lietuvi, atydziai perskaityk ir siųsk mums atsakymą: kokį įspūdį jie Tau padarė, kas

labiausia patiko, kas nepatiko, ko pageidautum kituose laiškuose.

Ar šis laikraštukas pasiliks ir toliau toks kuklus savo forma ir dydžiu, priklausys nuo jūsų. Tikimės, kad neužilgo jis galės padvigubėti ir įsilvkti į gražius viršelius. O gal būt turės visiškai sustoti, viskas priklausys nuo skaitytojų, bendradarbių, rėmėjų.

Pirmiau "Mis. laišakai" išsilaikė tik iš aukų, bet daugelis skaitytojų ir platintojų pageidauja, kad būtų nustatyta prenumerata. Nutarėme, kad šiemis, 1950 metams, prenumerata bus 50 Amerikos centų (atskiras num. 5 centai). Daugelis lietuvių, ypač Vokietijoje, gyvena blogose sąlygose, jiems gal būt ir ši mažutė kaina bus per didelė. Jei kas negalės užsimokėti ir norės "Laiškų lietuviams", siuntinėsime nemokamai, nes pasitikime lietuvišku duosnumu: kurie galės, nepasitenkins tik 50 centų, bet dar pridės vieną kitą centą, norėdami padėti savo vargstantiems broliams. Jei atliktų pinigų nuo spaudos ir persiuntimo išlaidų, jie bus naudojami išimtinai laikraščio gerinimui.

Ypatingai dėkingi būsime platintojams. Todėl, brangus tautietei, tuojau rašyk mums, kiek egzempliorių reikėtų siųsti į Tavo gyvenamą vietą. Mielai siuntinėsime ir pavieniais adresais, bet, siunčiant didesniu skaičiumi, daug pigesnis persiuntimas.

Tose šalyse, kur yra lietuvių jėzuitų, pav., Belgijoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Kanadoje, gal bus patogiau pinigus pasiųsti arba įteikti jiems.

Už kiekvieną atsakymą žodžiu ar darbu į šiuos mūsų laiškus, jau iš anksto tariame nuoširdų lietuvišką aciu.

Redakcija ir Administracija

1912 metais praskambėjo per pasaulį baisi žinia: žuvo garsusis laivas "Titanic", kurs plaukė iš Europos Amerikon. Šis laivas, milžinas savo dydžiu, technikos stebuklas savo įrengimais, sudužo į ledo kalną. Jis greit nyko Atlanto vandenyno bangose, nešdamas su savimi į gelmes daugybę keleivių. Šią valandą laivo muzikos vadovas, pamatęs beviltišką minią, sugebėjo visiems suteikti spindulėlį šviesos bei vilties. Jis įsako savo orkestrui groti didingą giesmę: "Arčiau prie Tavęs, o Dieve...."

Ir mūsų gyvenimas yra laivas. Juo plaukia šiandien žmonija į nebežinomą ateitį. Ilgai jautėmės šiame laive patenkinti, smagūs. Galvojome, kaip gražiau praleisti laiką šioje kelionėje. Bet štai mūsų gyvenimo laivas jau stipriai smogė į nematomą povandeninę uolą ir jau pradeda skęsti. Visi matome, kad gyvenimas sunkėja, įvairios nelaimės didėja. Tautos paskendusios neapykantoje, naikina viena kitą žiauriausiomis priemonėmis. Griūva ir visų jaučiausias šios žemės kampelis - šeima. Tiesa, daugelio nelaimingų šeimų nariai bandė

gelbėti savo laimę, griaudami šventuosius moterystės ryšius, bet tas bandymas jiems laimės neatnešė. Mes visi tai puikiai suprantame ir žinome, bet bijomės apie tai galvoti, su kitais tuo skausmu pasidalinti, kad kiti nepagalvotų apie mus blogai. Bet ir pavienis žmogus, paverstas šiandien akla mašina, jaučiasi nelaimingas, ilgisi ramesnio, jaukesnio gyvenimo. Teatras ir sportas nepašalina žmogaus nelaimių, tik gal leis valandėlei viską užmiršti.

Visi norime gelbėtis iš šio sunkaus gyvenimo, siekiame geresnio, bet kur rasime tą gelbėjimosi laivelį? Titaniko laivui daugiausiai vilties suteikė anoji didinga giesmė bei mintis: arčiau prie Tavęs, mano Dieve. Pagalvokime nuoširdžiai, niekam nepastebint, ar geriausiai ir daugiausiai nepadės mūsų gyvenimo laimei, mūsų šeimos vienybei ir tautų taikai artėjimas prie Dievo?

Ir šie laiškaai stengsis Tau padėti, malonus skaitytojau, šiame visų svarbiausiam žygyje - artėti prie Dievo, mūsų tikrosios laimės.

Jonas Borevičius, S.J.

ŠEIMOS DŽIAUGSMAI IR VARGAI

Mielas Kazy,

"Būtų pats laikas vesti", rašai, bet vis dar negali ryžtis. Bijai apsigauti. Baido skaudžiai apsvylę draugai, išsiskyrimų epidemija verčia Tave "dar pagalvoti".

Deja, Brolyti, ilgesnis rausinėjimasis šeimyninio gyvenimo šiukšlėse netoli tenuves. Dar gali nuspręsti "verčiau pasikarti, negu tokį kryžių ant sprando užsikarti". Geriau imk ieškoti, iš kurių šaltinių šeimos tragedijos taip gausiai verčiasi ir kaip būtų galima juos išdžiovinti. Kadangi lauki iš manęs "gero, aiškaus žodžio", štai keletas eilučių padėti Tau susivokti rūpimose painiavose.

Be galvos, be sielos, be pagalbos — štai į ką aš suvesčiau visas šeimų tragedijos priežastis.

Be galvos

Galva žmogui yra galvojimo ir veikimo centras. Jei ji tuščia, ar jei kūnas nevykdo jos įsakymų, žmogus yra nenormalus, ligonis. Tas pats su organizacijomis. Įsivaizduok operą be dirigento, armiją be vyriausiojo štabo viršininko, įmones, draugijas be direktorių, pirmininkų, ar kaip ten juos bepavadinsi. Tik kur "gera galva" tvarko reikalus, kur nariai nuoširdžiai bendradar-

biauja, tik ten gali būti pasisiekimas. Priešingu atveju, kiek galvų, tiek nuomonių. Pasėkoje — rietenos, skilimai, bankrotas. Tai visiems aišku.

Milijonams vis dėlto šiandien nebeaišku, jog ir šeimos organizacijai reikalinga "galva". Čia kiekvienas nori verstis, kaip tinkamas. Ir štai vienam pakanka vienos žmonos, kitam dar reikia ir sugulovės; trečias pataria, keletą mėnesių ar metų prieš vestuves, vienas kitą "išbandyti"; kitas maino žmonas, kaip moteris skrybėlaites, pagal sezoną; dar kitam kiekviena moterystė "senas balaganas". Laisvoji meilė — štai idealas! Ir kai Bažnyčia taria, kad moterystė galima tik vieno su viena, iki grabo lentos neišardoma, ji — beširdė, nemoderniška, žmonių laimės priešas.

Štai kur nugalvota! Bet žmogus elgiais taip, kaip jis galvoja. Todėl Tavo pastebėtas šeimų pakrikimas yra pakrikusios galvosenos vaisius; yra pasėka žmogaus maišto prieš savo Kūrėją, prieš savo "galvą". Lai tik žmonės priima Dievo nuostatus ir jų nuoširdžiai laikosi, tuč tuojau dings ta maišalinė, tuoj bus žinoma, kaip moterystę tvarkyti, ko iš jos laukti. Kūrėjo planai čia labai aiškūs. Gerai ištrik, ar pri-

pažįsta būsimoji gyvenimo draugė Dievo autoritetą moterystės reikaluose.

Be sielos

Prieš kiek dešimtmečių, neva mokslo vardu, kažkas veptelėjo žmogaus protėviai esą ieškotini tarp bezdžionių, ne Rojuje. Mes ne kokio ten Dievo vaikai, o labiausiai išsivystę gyvuliai.

Kad susižavės tūo "išganymo mokslu" kai kurie "šviesuoliai"! Kad ims jį skelbti mokyklose, laikraščiuose, paskaitose! Šiandie tūkstančiams jis yra virtęs dogma. Iš vaisių pažinsi medį. O kokie to "mokslo" vaisiai? **Nuvertintas žmogus!** Mūsų amžiaus kacetai, konclageriai, likvidacijos, trėmimai milijoninių masių žmonių jaudina mus. Be reikalo, jei žmogus yra tik gudresnis gyvulys. Juk gyvulių santykius tvarko ilgesni ragai, smailesnės iltys, aštresni nagai, instinktai, baimė. Jei žmogus tik gyvulio vaikas, kodėl nesielgti su juo, kaip su tokiu? Ir kodėl jam pačiam nesielgti, kaip gyvuliui? Tai visai "naturalu".

Iš moterystės taško žiūrint: "besieliai" tuokiasi aistros ar ekonominių išskaičiavimų spiriami. Abiem atvejais iš savimybės. Ką gerbs tokiu vienas antrame? Jei žmoguje nėra dieviškojo gyvenimo kibirkštėlės, tai kokia čia netvarka, jei kuriam vyrui pakanka bet kurio gyvulio patelės? Ar tai ne vien skonio dalykas? O kai toks ima moterį, koks idealas švies jų moterystei? Gašlumo patenkinimas bet kuria kaina. Ir kai tai nebeįmanoma, kai nusibosta — nebesugyvens, ieškos priekabių išsiskirti. Tokiems nieko nėra švento. Ir jų santykius normuoja aštresnis liežuvis, stipresni muskulai ir aklieji instinktai.

Tik jau nemanyk, kad tokie "besieliai" žmonės aptinkami vien bedievių tarpe! Ci ne. Netruksta jų nė tarp tikinčiųjų. Kas tik užleidžia pirmą vietą kūnui, aistrai, materialiniams išskaičiavimams, tas paneigia sielą praktikoje, jei ir ne teorijoje. Nors kuri pora ir reguliariai eitų bažnyčion, bet jei mieliau augintų šuniukus ir kates, negu vaikus — paneigia sielą. Dažni bernai, sveltinoterystės, abortai, nedavimas buto žmonėms su vaikais, išsiskyrimai ir naujos vedybos, vis tai pamirštos, paneigtos sielos apsirėškimai.

Bet atversk kitą medalio pusę. Tik su tik, kad kiekvienas vyras, moteris ir kūdikis yra Dievo vaikas, taigi kažkas dieviška; kad Kūrėjas tiek juo suinteresuotas, jog; žmogui tapęs, už jį prie kryžiaus miršta; kad moterystės uždavinys yra, bendradarbiaujant su Viešpačiu, kurti žemei ir dangui piliečius, o patiems tėvams padėti pasiekti

kuo didžiausios tobulybės, tuoj turime pagrindą gerbti net menkiausią žmogelį, gailėtis ir didžiausio nusidėjėlio, jokių aukų nesigailėti šeimos laimei sukurti. Taigi, pagarba žmogaus sielai, jos amžiniems uždaviniams ir jos labo statymas pirmo vieton yra kitas būtinais reikalingas šeimos gyvenimo ramentis. Gerai išstirk, kaip į tai žiūri būsimoji gyvenimo draugė.

Be pagalbos

Modernusis žmogus vaizduojasi kone visagalys. Ir kurgi ne! Ar jis nenardo vandenynų gelmėse? Ar nelenktyniauja su ereliais padangių žydryneje? Ar jis neišbrovė į pačius žemės vidurius ir ar neišvelka dienos švieson jos pavydžiai slėptus turtus bei paslaptis? Ir jei jis pasikinkė upių vandenį, visus keturis vėjus, jei jis sutriuskino net patį atomą — ei, Brolau, ar toli jam beliko iki paties Dievo!?

Ir šnipstelk tu tokiam, kad jis be Dievo pagalbos nieko negali padaryti! Kalbink tu jį sulenkti kelius nuolankiai maldai, pasinaudoti šventais Sakramentais. Kam jam to reikia? Jis ir be to gali apsieiti. Tuščias laiko gaišinimas!

Bet ar Tu neesi matęs tokius "galingus viršžmogius" besielgiant, kaip kokius galvijėlius? Net mažiausias menkniekis gali išmušti juos iš pusiausvyros; "nervai" sukelia audras; buteliukas paguldo šalia deglosios; lyties aistros priveda prie iškrypimo iš prigimties nustatytų vėžių. Galų gale ir jie turi prisipažinti: "negaliu susivaldyti... negaliu pakęsti... prisiversti" ir panašiai.

Gyvenimas pats liudija, kad Dievo pagalbos nieiškančios poros neįstengia sukurti patvaraus laimingo šeimos židinio. Bet jei vyras, žmona ir vaikučiai kas dieną klaupiasi bendrai maldai, kas šventadienį sudeda savo gyvenimo džiaugsmus ir vargus ant altoriaus šventųjų Mišių aukon, jei jie dar dažnai stiprinasi šventais Sakramentais, tai jie sugyvens. Neišvengs nė jie visų kryželių ir nesusipratimų, bet visada jie ras priemonių nesklandumams išlyginti, jėgų kryželiams panešti. Su jais bus pats Kristus, kaip yra pažadėjęs: "Kur du, trys bus susirinkę mano vardan, ten aš esu jų tarpe". O kur yra Kristus, ten ir jo palaima, paguoda ir laimė. Todėl gerai išstirk, kaip žiūri į maldą, į Sakramentus, į Dievo pagalbos reikalą būsimoji gyvenimo draugė.

Dabar tektų pastudijuoti Dievo planus laimingai moterystei. Bet palikim tai kitam kartui. Tuo tarpu gilinkis į čia išdėstytas tiesas.

Tavo Kunigas Jonas

“Gyvenimo atlikęs pusę kelio, aš įžengiau į vieną tamsią girią, kur vieškelio nebėr jau nei takelio.”

Taip Dantė Alighieri pradeda “Dieviškąją Komediją”. Žmogaus gyvenimas buvo skaičiuojamas 60 metų, todėl Dantė, rašydamas savo nemirtingąjį veikalą, buvo baigęs 30. Tu, mėlynake Lietuvos dukra ir geltonplauki sūnau, dar teesi atlikęs tik ketvirtą kelionės dalį, pradėdamas rašyti tą gražų žavintį veikalą — savo jaunystės laikotarpį, kurį aš vis dėlto pavadinau komedija. O dėl ko komedija? Juk ji Tau kartais taip tragiškai atrodo. Gal nekartą ir Tu panašiai dainavai, kaip italų poetas, gal ir Tu pasijutai paklydęs tamsioje girioje, kur nematai jokio tako, nerandi kelio. Gal būt.

Jaunuolio nerimas

Dar man vis neišeina iš akių prieš keletą dienų matytas nuliūdusio jaunuolio veidas, ausyse dar skambėte skamba jo pilni skausmo žodžiai:

— Aš pradėtu nebepažinti pats savęs... draugų jau nuo seniau nepažįstu. Pirmiau mes dažnai susitikdavome, dirbome vienoje organizacijoje, siekėme tų pačių idealų O dabar!... Aną kartą, eidamas į susirinkimą, pakviečiau ir draugus. Sarkastiškai šypsodamiesi, išsikalbino neturį laiko. Paskui, jau vėlokai grįždamas, mačiau juos gatvėje, stumdantis su svetimtautėmis. Norėjau dar prieiti, ką nors pasakyti, bet negalėjau. Širdis pradėjo sunkiau plakti, gerklė atrodė užkimšta. Nuskubau namo. Kambariuky atsirėmiau į kėdę. Svaigo galva. Verkiau. Koks nelaimingas jaučiausi... gal jie laimingesni? Gal?... Bet ne! O gal?... Ir taip negalėjau nuspręsti, ar aš klystu ar jie; gal aš esu kvailas, o gal jie? Aš jiems nepavydžiu... bet jie iš manęs juokiasi! Žinau, kad čia kas nors yra netvarkoj, bet kas, bet kur?...

Vargšas jaunuolis, bet tai ne pirmas ir ne paskutinis.

Mergaitės ašaros

Vos tik po dviejų dienų — lyg būtų susitarę — ateina ir jauna mergaitė, pilna pesimistiškų minčių.

— Nematau jokio tikslo gyventi, juk mano gyvenimas yra be prasmės. Pirmiau studijavau, turėjau tiek didžiųjų idealų, kilnių troškimų, gražių planų. Dabar viskas su-

griuvo. Dirbu fabrike. Tapau mašina. Kartais pradėdu abejoti, ar dar turiu širdį. Bet, deja, dar turiu ir turiu, atrodo, tik tam, kad ji mane kankintų. Mano darbo draugės vyresnės už mane. Maniau, kad galėsiu daug ko iš jų išmokti, juk dauguma jų yra vietinės, geriau viską pažįsta. Bet apsirikau. Tikėjausi, kad jos mane paguos sunkiose valandose. Juk ir jos yra moterys, ir jos turi širdį, skirtą mylėti, siekti to, kas kilnu, kas gražu. Bet jų kalbos, jų elgesys dar labiau mane slegia. Per dienų dienas tekalba tik apie tai, kaip galima padidinti savo kūno svorį, ką daryti, kad suplonėtum, kaip išlaikyti liniją, formą... O Dieve, argi ir aš turėsiu taip sumaterijalėti, argi ir aš pradėsiu taip galvoti, argi mano idealai jau bus amžinai palaidoti, argi?...

Vargšė mergaitė... Ištarus paskutinį “argi”, pradėjo kukčioti, ašaros, lyg žirniai, ritosi per veidą. Tartum norėdama jas sulaukyti, užsidengė abiem rankom akis, užsikniaubė ant stalo ir tebuvo girdėti tik tylus kukčiojimas.

Norėdamas ją paguosti, buvau bepradėdas sakyti: “Turėk šiek tiek kantrybės, apsiprasi.” Bet tuoj susigriebiau ir neskiačiau, nes žinau, kad ji tuoj būtų pakėlus galvą ir, žiūrėdama į mane ašarotomis akimis, ištarus:

— Kaip tik to aš ir bijau, mane labiausiai gąsdina ta mintis, kad gal ir aš apsiprasiu, gal ir aš tuoj užmiršiu savo idealus, gal ir aš galvosiu tik apie kūno svorį, sumaterijalėsiu, tapsiu tikra mašina. Gal ir mano širdis temylės tik dolerį....

Komedija ar tragedija?

Tai yra tragedija ar komedija, vadinkite, kaip norite. Kiekvienas bręstas jaunuolis ar jaunuolė ją turi pergyventi, būdamas net ir visai normaliose sąlygose. O dabar, kai mes esame išblaškyti toli nuo tėvynės, tarp svetimų, šis pergyvenimas yra daug sunkesnis. Jaunuoliški idealai čia yra dar labiau blaškomi, dar dažniau jie sudūžta, atsimušę į šaltą materijalizmą, į žiaurią realybę.

Ši kritišką brendimo laikotarpį galime pavadinti liga. Ja turi persirgti kiekvienas. Serga tiek kūnas, tiek siela. Jau ir paprastoj kalboj sakoma, kad berniuko balsas “serga”, pereidamas iš vaikiško į vyrišką. Serga ne tik balsas, bet ir kitos kūno ir sielos galios.

Dažnai, ypač rytais, jaučiamas nuovargis, silpnumas, pasitaiko net apalpipimų. Nėra noro dirbti, mokytis, kitų klausyti. Pradedama viską kritikuoti, reformuoti, keisti. Užaina kažkoks nesuprantamas ilgesys, melancholija. Išryškėja simpatijos ir antipatijos jausmai. Kai kurių asmenų vengiama, prie kitų stengiamasi prisirišti ir visuomet būti drauge. Vienam ta pati širdis yra hermetiškai uždaryta, kitam gal net perdaug atvira.

Tai yra ligos simptomai, o kokios jos priežastys? Net nė geriausi specialistai jų gerai nepažįsta. Manoma, kad didžiausia kaltė čia tenka įvairioms, o ypač seksualinėms, liaukoms, kurios reguliuoja organizmo fizinių ir psichinių vystymąsi. Visi organai pradeda smarkiai augti. Jaunuolis greitai stiebiasi aukštyn, lyg želmuo po lietaus. Palyginamai trumpu laiku taip pailgėja kojos ir rankos, kad net bėdos neretai pridaro ir jo pirmiau buvęs toks grakštus, simetringas kūnas atrodo šiek tiek juokingas, sukarikatūrintas.

Kartais, ypač tarp kitų, jis labai nejaukiai jaučiasi. Štai, pavyzdžiui, kokios nors organizacijos susirinkime jis turi pasakyti prakalbėlę. Atsisotėja prie staliuko. O koks žemas jis jam atrodo, beveik tik iki kelių! Jis norėtų už jo pasislėpti, bet negali. Atrodo, kad visi į jį šaipydami žiūri. Nurausta. Pajunta ir savo ilgas gramozdiškas rankas. Kur jas dėti? Kiša į kišenes... paskui vėl greit ištraukia ir pradeda taisyti visai tvarkingai užrištą kaklaraištį, perbraukia per savo garbiniuosius plaukus, pagaliau ima pirštais barškinti į staliuką, lyg jis būtų pijaninas. Kalba, bet mintys nesiriša, liežuvis dažnai užkliūva, širdis daužosi, lyg varpas bažnyčios bokšte. Sudrėksta kakta, veidas dega, kaip ugnį. Manė, kad savo kalba sujudins širdis, susilauks ovacijų, bet, retkarčiais nedrąsiai žvilkteldamas į kitų veidus, temato juose tik šypseną.

Tai yra komiška, o gal tragiška? Tiesą pasakius, nėra nei komiška nei tragiška, yra visai natūralu. Pailgėjus kūnui, pastebime, kad jis proporcingai nepastorėjo. Nors kojos ir rankos tokios ilgos, bet krūtinės ląsta beveik ta pati. Širdis ir plaučiai taip pat dar daug nepaaugo. Ir ta pati vargšė širdis, tie patys plaučiai dabar turi aprūpinti oru ir krauju taip padidėjusį kūną! Aišku, kad yra sunkus darbas, darbas beveik virš

jėgų. Todėl nenuostabu, kad tie vidujiniai organai pavargsta, kad jaunuolis fiziškai blogai jaučiasi, serga.

Bet, gal būt, dar sunkesnė yra dvasinė liga. Kai Dievas sutvėrė Adomą ir apgyvendino rojuje, jis buvo laimingas. Bet paskui apsižvalgė ir pasijuto esąs vienas. Ilgėjosi, bet pats nežinojo ko. Tačiau žinojo Dievas ir jam sutvėrė gyvenimo draugę. Ir Tavo širdis, brangus jaunuoli ir miela jaunuole, yra nerami, ji ilgisi, gal Tu pats nežinai, ko. Bet atsimink, kad Dievas žino, Jis pats Tau davė tą širdį, kuri dažnai yra nerami, kažko ilgisi, Tave kankina. Tačiau ji yra duota ne tam, kad Tave kankintų, ji Tau yra duota mylėti. O meilė yra gražiausia Dievo dovana, meilė žmogus yra skirtas, meilės jis turi siekti. Bet ją pasiekti, sakysi, yra taip sunku. Be abejo! Tik mažaverčiai pigūs dalykai yra lengvai pasiekiami, dėl didelių reikia kovoti!

Ieškok Beatricės!

Ši straipsnelį pradėjome su Dante, su juo ir baikime. Tavo gyvenimas atrodo toks sunkus, toks tamsus, jautiesi lyg paklydęs, nežinai, kur eiti. Kai Dantė buvo paklydęs "tamsioje girioje", atėjo Beatricė ir jį išvedė į šviesų kelią. Tu žinai, kad ta jo Beatricė buvo tikėjimas. Ieškok ir Tu šios Beatricės! Žinok, kad tikinčiam ir Dievą mylinčiam žmogui viskas išeina į gera.

Ir tie Tavo fiziniai negalavimai, ir tas vidujinis neramumas ir tas melancholiškas ilgesys Tau gali daug naudos duoti. Tu išmoksti kentėti, išmoksti kovoti. O juk šis žmogaus gyvenimas argi nėra tik kentėjimas ir kova? Taigi, brėsdamas, ruošdamasis tapti suaugusiu žmogum, Tu turi pereiti per šitą kančios ir kovos mokyklą, Tu turi būtinais pereiti per tą tamsią girią. Jei nepaklysi, laimėjai!

Bet vienam bus sunku nepaklysti, todėl ieškok Beatricės. Paimk ją už rankos, įsmeik akis į savo idealą ir tiesiai prie jo eik! Ta Beatricė yra Tavo tikėjimas, tas Tavo idealas yra Dievas. Kaip Beatricė, Tave gali vesti prie idealo ir tėvai, auklėtojai, dvasios vadas, geros knygos. Ir jie Tau padės išbristi iš tamsaus miško klampynės, nuraminti besiblaškančią širdį. Ir šitas laikraštukas visuomet Tau pašvės keletą puslapių, stengsis Tau padėti, patarti, iškankinančios tamsos išvesti į tikrą šviesą.

Juozas Vaišnys, S.J.

O, kaip aš noriu Tau pasakyti...

(*"Amerikono" laiškas "dypukui"*)

Keliavai tūkstančius mylių, vejams kulų, bombų, mirties, lydimas baimės, alkio, kančios. Klampojai prakaitu, ašaromis ir krauju aplaistytais keliais, vis dairydamasis atgal, kur liko Tavo nameliai, darbas, mylimieji, kur Tu buvai žmogus, ne klajūnas, kur gyvenimas turėjo tikslą ir prasmę. Kaip Tave traukė ten grįšti! Bet prie Tavo rojaus vartų pragaro pastatyti angelai su ugnies kardais, ir Tu negalėjai pro juos praeiti.

O kaip Tu dar norėjai gyventi! Vėl būti žmogumi, ne blaškomu šapelio. Gyventi sau, saviesiems, savo rankom pelyni duonos kąsnį, užsivilkti savo drabužį, be baimės atsigulti savo lovon ir atsikelti ne enkavedisto žadinamam...

Suprato Viešpats Tavo troškimą ir Tau atvėrė duris į naują gyvenimą. Ir štai vieną dieną išlipai Tu naujoje žemėje. Toj pačioj žemėje, kurią bučiavo tūkstančiai prieš Tave išlipusių - laisvės žemėje.

Ar Tu tikėsi, kaip aš Tavęs laukiau? Kaip aš džiaugiausi! Kaip aš norėjau pamatyti Tave! Kaip aš tikėjau, kad Tu čia rasi laimę!

Sulaukiau ir nusiminiau. Nusiminiau ir gailiuosi, Tave sutikęs.

Ne, ne, Tu ne blogas žmogus! Ne dėl to aš nusiminiau. Tu geras. Labai geras. Bet tas Tavo gerumas ir yra mano nelaimė!

Žiūrėk, Tu atsivežei didelę brangenybę. Vienintelę Tau likusią brangenybę - Tėvynės meilę. Tu Lietuvos žmogus. Ten liko giliausios ir gyviausios Tavo šaknys Ten Tavo amžiaus darbas ir ateities svajonės. Ten Tavo didvyrių, senolių kapai, ten Tavo ošiančios girios, žaliosios pievos, ten tryško Tavo gyvenimo šaltiniai. Atjaučiu Tave. Už jokius turtus Tu neparduotum savo meilės. Tu turi likti ištikimas savo Tėvynei, jos meilę skiepyti josios vaikams. Ir kaip tik dėl to, kad aš Tave suprantu ir atjaučiu, matau, kad ta Tavo meilė, tas Tavo turtas yra Tavo ir mano kančia.

Tau kančia turi būti susitikti lietuviško kraujo ir pavardės žmogų ir negalėti su juo susikalbėti lietuviškai. Tau kančia patirti, kad mano širdis priklauso ne Lietuvai, o šitam kraštui. Tau rėžia širdį, kai aš pasakau, jog mano tėvynė tai Amerika, kad Lie-

tuva man tolima, kad aš nežadu ten vykti. Skaudu Tau, kad aš abejingas Tavo didžiai meilei.

Ir man skaudu. Skaudu ne dėl to, kad Tu myli Lietuvą. Ne, tuo aš didžiuojuos. Tai ženklas, kad Tu ne išdavikas! Geriau pasirinkai tremtį, negu parsiduoti Tėvynės pavergėjui. Garbė Tau! Man skauda, kad Tu manai, jog aš nemyliu, jog aš be idealo, kad Tu nesupranti ir neįvertini manosios meilės, kad Tu laikai mane išsigimėliu.

Liūdna man, kad Tu nebeįstengi suprasiti, jog ir aš turiu Tėvynę. Kad mano tėvynė tai kraštas, kur aš gimiau, kur pirmuosius žingsnelius žengiau, kur saulę, dangų išvydau, kurs man davė savo duoną, ir vandenį, ir pastogę, ir darbą. Liūdna man, kad Tu nesupranti, jog man neįmanoma susižavėti ir pamilti krašto, kurio aš nė sapnuose neesu matęs. Man liūdna, kad Tau yra nesuprantama, jog ir man gali būti mieli Amerikos laukai, kalnai, girios, upės, ežerai, jos miestai, miesteliai, dangorėžiai, ar fabriky dūmuose paskendę kaminai, kaip Tau yra mielos žaliosios Lietuvos lankos, "samanotoji bakūžė" ir "sraunieji upeliai". Jei Tau malonu prisiminti vingiuotieji takeliai, kuriais Tu basas lakstei, tai mano džiaugsmas - galvotrūkčiais skristi cementu išpiltais keliais. Jei Tu apdainavai juodberį žirgelį, kodėl man neapdainuoti kad ir pasenusio, barškančio Forduko, nuo pat kūdikystės užėmusio kad ir mažą mano svajonių kamptį?

Teisingai Tu didžiuojies Nežinomo Kareivio kapu, už tėvynės laisvę žuvusiais broliais; kodėl aš neturėčiau didžiuotis tūkstančiais mano brolių amerikiečių, belaukiančių paskutinio teismo dienos visų vandenynų dugnuose, visų kontinentų kapinynuose, ir dykumose, ir džiunglėse, ir miškų glūdumoj paguldžiusių galvas už mano ir kitų laisvę?

Ar atsimeni, kaip Tave imdavo apmaudas, kai atvykę svetimšaliai, kad ir Amerikos lietuviai, peikdavo, kritikuodavo Lietuvos tvarką, papročius, gyvenimo lygį, vos spėję pakvėpuoti jos oru vieną kitą dieną? Ar Tau nepatiko, kai įvairios mažumos pradėjo mokytis lietuviškai? Tad kodėl reikėtų jaudintis, pykti, nesuprasti, jei ir man atrodo ne vietoje vos tik atvykusio svečio kritika, nespėjusio dar net paviršutiniš-

kai susipažinti su mano krašto istorija, pa-
pročiais, siekimais ir idealais? Argi esi
šimtu procentų teisus, manydamas, kad mes
čia visi neturime jokių aukštesnių idealų,
kaip visagalį dolerį ir žemesniųjų pasisma-
ginimų dievinimą?

Taip, atrodo, kad Tu visa to nematai, ne-
supranti, neatjauti. Ne iš blogos valios, ne.
Tavo didžioji meilė padarė Tave aklą visam,
kas ne Lietuva, kas ne lietuviška. O jeigu
ir aš pamiřstu, kad Tu, vos čia koją įkėlęs,
negali viskuo susižavėti, jei ir aš noriu, kad
Tu pamiřstum tuoj, ką visą gyvenimą mylė-
jai, kad imtum garbinti, pataikauti, viską be
kritikos priimti, ką Tau mano tėvynė duoda,
tai ir aš tai daryčiau ne iš blogos valios, bet
iš tokios pat tėvynės meilės, kaip Tavo -
aklos. Ir štai kodėl kartais sunku mudviem
susiprasti, vienas kitą pagerbti. Mus skiria
meilė, akla tėvynės meilė.

Ar taip turi būti? Ar mudu turime į vie-

nas kita žvairakiuoti, kad abu mylime savo
tėvynę? Ar negalima palikti vienas kitam
laisvę mylėti tai, ką verčia mylėti pati pri-
gimtis ir Dievo įsakymas? Tu mylėk Lie-
tuvą, nes ji Tavo gimtinė, Tavo motina.
Aš jos taip pat neniekinu, ją gerbiu, ja di-
džiuojuos, nes ji mano senelė, motinos moti-
na. Bet leisk ir man mylėti mano tėvynę,
mano motiną ir, nors prie manęs, jos nenie-
kink, nepašiepk. Ir už tai, kad aš čia gimęs,
kad aš kalbu savo tėvynės kalba, kad aš ja
didžiuojuos, kad ją myliu, nevadink manęs
išsigimėliu. Tai man labai skaudu, nes nei-
teisinga.

O tada, kai mudu išmoksime pagerbti viens
kito meilę, tada mudu rasime bendrą kalbą,
kaip randa ją du įsimylėję draugai, nors abu
myli kitą mergaitę.

Štai ką aš Tau norėjau pasakyti, labai
norėjau.

Tavo sponsorius Džanas

TRUMPA IR ĮDOMU

Kas naujo Lietuvoje?

Iš patikimų šaltinių teko ši tą išgirsti apie
religinę Lietuvos padėtį. Daugelis bažny-
čių yra uždarytos ir paverstos į sandėlius
arba pramogų sales. Pav., Vytauto bažny-
čioje Kaune yra javų sandėlis. Kunigai
turi užsipelnyti duoną, dirbdami kolchozuo-
se.

Prisikėlimo bažnyčia herojiškais tikin-
čiųjų pastangomis esanti užbaigta statyti ir
iškilmingai pašventinta vienintelio Lietuvo-
je pasilikusio vysk. Paltaroko. Sakoma, kad
niekad nebuvę susirinkusios tokios tikin-
čiųjų minios, kaip šia proga.

Yra labai maža bažnyčių vieną kitą valan-
dėlę atidarytų rytais. Už įėjimą reikia mo-
kėti 7 rublius, bet žmonės, jei tik gali, nesi-
gaili tokios aukos, kad tik galėtų išklausti
Mišių ir šiek tiek pašimelsti.

Paskutinio karo "laimėjimai"

Paskutinio karo metu 14 milijonų karių
žuvo frontuose, 3 milijonai civilinių žmonių
žuvo nuo karo veiksmy, 11 milijonų žuvo
koncentracijos stovyklose. 13 milijonų ka-
reivių liko invalidai. 5 milijonai žmonių bu-
vo kitais būdais nužudyti ir 26 milijonai liko
be namų ir be tėvynės.

Ž u d y m a s

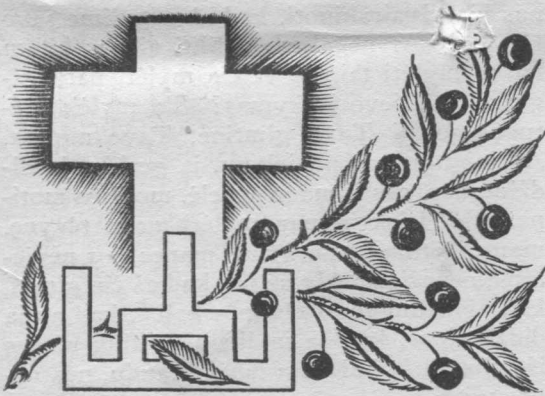
iš pasigailėjimo (eutanazija)

Amerikos laikraščiai daug rašė apie Dr.
Hermann Sander, kurs iš pasigailėjimo nu-
žudė savo pacientę, sergančią nepagydoma
vėžio liga ir daug turėjusią kentėti. Dr. San-
der laukia bylos. Vieni jį griežtai smerkia,
kiti teisina. Gal jis, tai darydamas iš geros
intencijos, nepapildė jokios subjektyvios
kaltės, bet pagal katalikų moralę ir pagal
civilinius įstatymus tai yra tikra žmogžu-
dystė. Geras tikslas nepateisina blogų prie-
monių. Negalima nutraukti nors ir silpno
gyvybės siūlo, norint sutrumpinti žmogaus
kančias.

Girtavimo ir ištvirkavimo vaisiai

Gydytojų apskaičiavimu Jungtinėse Ame-
rikos Valstybėse yra apie 20 milijonų žmo-
nių, sergančių proto ligomis. Svarbiausios
protinių ligų priežastys, gydytojų nuomone,
yra girtavimas ir išsvirkavimas.

Jaunystė — gyvenimo pavasaris. Jei no-
ri rudenį džiaugtis vaisiais, tai neskink ge-
gužės mėnesį žiedų.

MINTYS VASARIO 16—TAI

Vasario 16 d. sueina 32 metai nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo ir 10 metų nuo jos praradimo. Tai prisiminus, noroms nenoroms ateina į galvą Šatrijos Raganos žodžiai: “Kaip neapsakomai gaila man visko, kas nyksta! O liūdnamis merdėjančios tautos reginį! Tautos kitados didžios, tiek gražių dainų nudainavusios, tiek fantazingų padavimų nuaudžiusios, garbingą isstoriją gyvenusios, turėjusios tokių didvyrių, kaip Pilėnų gynėjai, ir tokių moterų, kaip Gražina, ir tokių genialių viešpačių, kaip Vytautas.

Rusų spaudžiama, savų sūnų niekinama.. Anglys aklinai užvožtos, kad užgestų. Bet užgesintose, rodos, anglyse kartais kažkur, neregima, rūsi kibirkstėlė. Kartais ji atgaivina anglis, sudegina indą ir padaro gaisrą. (“Sename Dvare” 154 psl.)

Lietuvi, tavo širdyje dar rusena ta kibirkstėlė. Saugok ją, pūsk, kad neužgestų, kad suliepsnotų, kad ji ir šalia tavęs esančias anglis vėl žarijomis paverstų. Tos anglis nėra mums žuvusios, “lietuvė yra jų siela”, kaip sako Šatrijos Ragana. “Yra joje ir tų ūbų laukų melancholijos, ir tų vasaros saulėlydžių giedros, ir rudens vėjo nusiminimo ir tų tamsių miškų rimties. Tos šalies išliūliuota, tūkstančiais siūlų ji surišta su ta savo motina.” (Ten pat 155 psl.)

Tad supraskime ir pažinkime viens kitą, pasijusime broliai esą ir, paėmę vieni kitus už rankų, kartu dirbsime, vargsime, eisime gelbėti žūstančios Tėvynės.

Nedaug tėra lietuvių oficialiai paskelbtų šventaisiais, bet tai dar nereiškia, kad Lietuva nebūtų turėjusi šventų žmonių. Kad Roma jų neiškėlė viešai ant altorių, priklauso nuo įvairių priežasčių. Svarbiausia ar nebus ta, kad Lietuva buvo svetimųjų pavergta ir negalėjo pasirūpinti, kad būtų užvesta kanonizacijos byla.

Tačiau turime ir vieną kitą jau paskelbtą šventuoju, turime tokių, kurių beatifikacijos byla jau manoma ir rengiamasi užvesti. Pirmoje vietoje turime paminėti Lietuvos globėją Šv. Kazimierą, kurio lietuviškumu niekas negali abejoti. Ir Šv. Juozapas Kuncevičius, kaip sako istorikai, buvęs tikras lietuvis, nors jį savinasi lenkai. Savo šventuoju galime vadinti ir Šv. Andrių Bobolą, jėzuitą kankinį. Jis, tiesa, nebuvo lietuvių kilmės, bet visą laiką gyveno ir dirbo Lietuvoje, priklausė Lietuvos jėzuitų Provincijai. Su Lietuva taip buvo susigyvenęs ir ją pamilęs, kad kai lenkai, gavę Romos leidimą, visomis jėgomis jį kvietė grįžti į Lenkiją, jis atsakė mielai pasiliksiąs Lietuvoje iki mirties. Jis yra ypatingas Lietuvos Provincijos jėzuitų globėjas.

Bet Lietuva turėjo dar ir daugiau šventų heroiškų asmenų, nors jie dar nėra paskelbti šventaisiais. Neseniai kun. St. Yla, rašydamas “Drauge”, prie tokių šventumu pasižymėjusių asmenybių priskiria du vyskupu: Merkelį Giedraitį ir Jurgį Matulevičių, du vienoliu: jėzuitą Andrių Rudaminą ir pranciškoną Ambraziejų Pabrėžą, dvi pasaulietes mergaites: Barborą Žagarietę ir Mariją Pečkauskaitę, du profesoriu: Stasį Šalcauskį ir kun. Alfonsą Lipniūną.

O kur paskutinių laikų Lietuvos kankiniai, bolševikų nužudyti už tikėjimą! Be abejo, jų yra ne vienas. Tai tikri herojai ir tikri kankiniai, tikri šventieji. Gal neužilgo mes juos pamatysime ant altorių.

Taigi, broliai lietuviai, esame iš šventųjų ir kankinių tautos! Gyvendami tarp svetimųjų, parodykime, kad mes esame verti šio vardo ir šios garbės. Tepamato visas pasaulis, kad Lietuva yra didvyrių žemė!

“Laiškai lietuviams” leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 8101 Champlain Ave., Chicago 19, Illinois, U.S.A.

Metinė prenumerata 50 centų, atskiras numeris 5 centai.

“Laiškai lietuviams” (Letters to Lithuanians) Published monthly by the Jesuit Fathers. Office of Publication R.F.D. 2, Putnam, Conn. Subscription 50 cents yearly.